

A

Абразивний (з латинської) – зіскрібати.

Автомат (з грецької) – самодіючий. Пристрій, що виконує певні задані операції без участі людини.

Аксонометрія (з грецької) – вимірюю по осях.

Апарат (з латинської) – прилад, пристрій.

Архітектура (з латинської) – мистецтво проектування.

Мистецтво проектування і будівництва споруд,
зодчество, стиль будівлі.

Б

Багет (з французької) – паличка. Художньо оброблена (пофарбована, позолочена) дерев'яна планка для рамок до картин чи оздоблення стін.

Бак, бачок (з голландської) – корито. Посудина призначена для зберігання рідини, сипучих матеріалів тощо.

Банк, кредитна установа або лізингова фірма – орендодавець, що спеціалізується на купівлі майна виробничого призначення, здаючи його в оренду.

Бляха (з польського) – жерсть. Листове залізо, покрите оловом.

Бра (з французької) – рука. Настінний світильник.

Б

Брак (з німецької) – зіпсована продукція. Виріб який після обробки не відповідає технічним вимогам.

Булат (з персидської) – **сталь**. Сплав заліза з вуглецем.

Буфер (з англійської)-- **проміжний, послаблюючий зіткнення.**

В

Вакуум (з латинської) – **пустота**. Стан розрідження газу. Вакуум робиться штучно за допомогою насосів.

Варіативність (з латинської) –**той, що змінює**. Один із можливих способів обробки або розробки документа.

Вентиль (з німецької) – **клапан**.

Верстак (з німецької) – **майстерня**.

Виробниче підприємство – найважливіший, провідний вид підприємницької діяльності, спрямований на виробництво продукції, послуг, інформації тощо, які підлягають реалізації споживачам.

Вібрація (з латинської) – **коливання**. Механічне коливання пружних тіл.

Візуальний (з латинської) – **спостережуваний неозброєним оком**.

Габарит (з французької) – зовнішні обриси предмета.

Галтель (з німецької) – виямка.

Генератор (з латинської) – виробник. Пристрій, що виробляє електричну енергію.

Гравірувати (з французької) – вирізати. Наносити за допомогою різців малюнок або напис на твердому матеріалі.

Графік (з грецької) – накреслений, зображений. Наочне зображення кількісної залежності різних величин, явищ, процесів.

Грунт (з німецької) – основа. Верхній шар земної кори, придатний для життя рослин.

Гума (з латинської) – каучук. Еластичний матеріал, який виготовляється шляхом вулканізації каучуку.

Демонстрація (з латинської) – показування.

Демонтаж (з французької) – розбирання.

Розбирання машини, пристрою з метою припинення їх дії.

Дерматин (з грецької) – шкіра. Різновид штучної шкіри.

Деталь (з французької) – конкретність. Складова частина машин, механізмів.

Дефект (з французької) – недолік. Вада, пошкодження машин, деталей.

Дизайнер (з англійської)-- проектуючий.

Спеціаліст з художнього проектування естетичного вигляду товарів, оформлення інтер`єру.

Дискова (з грецької) – кругла пластинка.

Дисплей (з *англійської*)-- **показ, демонстрування.** Пристрій для виведення результатів обробки даних на екран.

Діаграма (з *грецької*) – **креслення.** Графічне зображення співвідношення між величинами, що порівнюються.

Документ (з *латинської*) – **доведення.** Діловий папір, який підтверджує щось.

Долото (з *німецької*) – **довбаючи залізо.** Ручний різальний теслярський інструмент для видовбування отворів, гнізд і пазів прямокутної форми.

Домкрат (з *німецької*) – **механізм для підйому важких предметів.**

Дриль (з *грецької*) – **буравити.**

Дюймова (з *голландської*) – **великий палець.**

Дюралюміній – утворений від назви німецького міста **Дюрен**, де вперше почали виробляти цей сплав, і слова **алюміній**.

Екземпляр (з латинської) – зразок. Окремий предмет з ряду однорідних предметів.

Експеримент (з латинської) – проба, дослід. Взагалі дослід, перевірка, випробовування.

Еластичний (з латинської) – гнучкий.

Елеватор (з латинської) – піднімаючий. Пристрій для безперервного переміщення вантажів у крутопохилій до горизонту площині.

Елемент (з латинської) – початковий. Складова частина чого-небудь.

Емаль (з французької) – плавити, розплавляти. Швидкосохнуча блискуча фарба.

Енергія (з грецької) – діяльність. Міра руху матерії та її можливість виконувати роботу.

Ерозія (з латинської) – **поступове руйнування.**

Поступове руйнування, розпад металевих конструкцій.

Ескіз (з французької) – **начерк.** Малюнок, за яким виготовляється яка-небудь річ, декорація, будинок.

Еталон (з французької) – **виставляти.** Точний зразок установлені одиниці виміру. Зразок, мірило чого-небудь.

Етап (з французької) – **перехід.** Момент, стадія якого-небудь процесу.

З

Збут – рух товару від виробника до споживача(оптові та роздрібні посередники, транспортування, складування).

Зенкування, зенківка, зенкер (з німецької) – заглиблювати.

Зона (з грецької) – пояс, простір. Простір, територія між якимись кордонами або вздовж якоїсь лінії, які мають свої характерні ознаки.

Зонд (з французької) – маленька паличка.

Інвентар (з латинської) – список, опис. Сукупність речей, предметів, призначених для якоїсь визначеної роботи.

Інвестиційна компанія – це торговець цінними паперами, який може залучити кошти для спільного інвестування шляхом емісії цінних паперів та їх розміщення.

Інвестиційний фонд – це юридична особа в формі акціонерного товариства, яка здійснює діяльність у сфері спільного інвестування.

Індикатор (з латинської) – визначаю, вказую. Прилад, за допомогою якого здійснюють вимірювання, записування різних показників.

Інкрустація (з латинської) – вкрито шаром. Візерунки, малюнки з іншого матеріалу

(дерева, металу), що їх вривають у поверхню чогось-небудь як прикрасу.

Інноваційні технології – процес оновлення виробничого потенціалу, спрямований на підвищення продуктивності праці, економію матеріальних ресурсів, енергії, що дає змогу ефективно збільшувати обсяг прибутку фірми.

Інструктаж (з латинської) – настановлення.

Інструкція (з латинської) – настанова. Вказівки, зведення правил для виконання чогось, користування чимось.

Інструмент (з латинської) – знаряддя праці. Знаряддя для роботи, а також сукупність цих знарядь.

Інформація (з латинської) – пояснення. Повідомлення про щось.

Кабель (з німецької) – **аркан**. Один або кілька ізольованих електричних проводів уміщених у захисну оболонку.

Казеїновий (з латинської) – **сирний**. Клей виготовлений на основі казеїну, застосовується в столярному виробництві.

Калібр (з французької) – **форма**. Точний розмір якогось виробу.

Камбій (з латинської) — **обмін**. У дерев: тканина, що залягає між деревиною і лубом.

Каркас (з французької) – **скелет**. Металева або дерев`яна основа якоїсь будови.

Квалітет (з німецької) – **якість**.

Керамічний (з грецької) – **глиняний**.

Кернер (з німецької) – **дробить**. Слюсарний інструмент у вигляді заточеного сталюого стержня для насічки точок.

Клапан (з німецької) – **кришка**. Пристрій у машині або приладі для перекриття отвору.

Клема (з німецької) – **лещата**. Затискач для закріплення електричних проводів.

Клин (з грецької) – **нахиляю**. На основі клину виготовляється інструмент для різання матеріалів. Застосовується як пристрій для фіксації конструкцій.

Клупп (з німецької) – **щипці**. Інструмент для нарізання вручну різьби на стержнях або трубах.

Кнопка (з голландської) – **гудзик**.

Комерційне підприємство – це діяльність. Яка пов'язана з обміном, розподілом та споживанням товарів і послуг.

Компанія – це асоціація підприємств, що функціонує на принципах партнерства, корпорації або інших формах організації бізнесу.

Конвеєр (з англійської)-- **переміщувати**. Транспортуючий засіб для переміщення різних матеріалів.

Кондуктор (з латинської) – супроводжуючий.

Пристрій, який застосовується при обробці отворів на свердлильних верстатах.

Конструкція (з латинської) –будувати.

Контроль (з французької) – перевірка. Перевірка якості обробки деталей під час технологічного процесу.

Контур (з французької) – обрис. Замкнуте електричне коло, у яке включені котушка індуктивності і конденсатор.

Корозія (з латинської) – гризу. Руйнування металу в результаті дії хімічного або електрохімічного впливу навколишнього середовища.

Кран (з голландської) – перекриваючий пристрій.

Пристрій, який служить для

перекриття повітря або рідини в трубопроводі.

Кредит – надання фірмі грошових коштів на умовах повернення, визначених строків користування, платності, матеріального забезпечення чи іншого гарантійного покриття.

Крейцмейсель (з німецької) – хрест і різець.

Зубило з вузьким лезом для вирубування канавок у металі.

Кронциркуль – виникло від двох слів: німецького **короне** – корона, вінець, і латинського **ціркулус** – круг: корона для

вимірювання круга. Вимірювальний інструмент у вигляді циркуля з вигнутими ніжками для вимірювання зовнішніх розмірів предмета.

Культивація (з латинської) – **обробка**. Обробка ґрунту культиватором.

Легування (з німецької) – **сплавляти**. Введення в метал додаткових елементів, які впливають на його властивості.

Лізинг – форма довгострокового кредиту, який надається в натуральній формі і погашається підприємцем орендарем у розстрочку.

Лінійка (з латинської) – **лінія**. Вимірювальний інструмент.

Ліцензія – документ, що видається Кабінетом Міністрів України або уповноваженим органом виконавчої влади, згідно з яким власник ліцензії має

право займатися певним видом підприємницької діяльності.

Люстра (з французької) – **блиск**. Електричний пристрій для покращення розсіювання світла в приміщенні кріпиться до стелі.

Макет (з французької) – **модель**. Зменшена копія виробу, який буде виготовлятися.

Маніпулятор (з французької) – **рука**. Машина для виконання допоміжних операцій для подачі металеві заготовки на прокатний стан.

Марка (з німецької) – **мітка, знак**. Фабричне клеймо, знак фірми.

Маркер (з французької) – **робити мітку**. Пристрій для проведення ліній при ручному садінні рослин.

Масштаб (з німецької) – розмір + палиця.

Співвідношення довжини лінії на кресленні до її натуральної величини.

Матриця (з латинської) – початок. Робоча частина штампу для холодної штамповки з отвором, який відповідає формі деталі, яка обробляється.

Машина (з латинської)—**конструкція**. Механізм, який виконує цілеспрямований рух для перетворення енергії або виконання роботи.

Мейсель (з німецької) – вирізати, висікати.

Різальний інструмент для чистового

обточування заготовок на токарному верстаті.

Метал (з грецької) – шахта, руда, рудник.

Конструкційні матеріали які використовуються в машинобудуванні.

Метр (з французької) – міра.

Метрична (з грецької) – міра. Вид різьби.

Механічний (з грецької) – знаряддя. Діючий за допомогою механізму.

Монтаж (з французької) – складати, устанавлювати. Складання чого-небудь.

Нагель (з німецької) – **цвях**. З'єднувальний елемент у дерев'яних конструкціях у вигляді пластинок або стержнів з дерева.

Надфіль (з німецької) – **голка + пиляти**.

Маленький напилек з сталльної проволочки, частина якої без насічки використовується як ручка.

Намагнічування -- *походить від грецького слова, яке в перекладі звучить як «камін з магnezії».*

Магnezією називали одне із стародавніх міст у Малій Азії.

Натуральне виробництво – це тип господарювання, при якому продукти

праці призначаються для задоволення власних потреб виробників, для споживання у середині господарства, де вони вироблені.

Номинальний (з латинської) – іменний.

Ноніус – походить від імені португальського математика і винахідника **П. Нуніша (1492 – 1577)**. Пристрій токарного верстата для автоматичного вимірювання параметрів різання.

Обов'язки – це правові норми, що підлягають обов'язковому виконанню.

Овал (з латинської) – **яйце**. Випукла замкнута крива на площині.

Оліфа (з грецької) – **мазь**. Використовується для прозорого

Операція (з латинської) – **дія**. Окрема закінчена частина технологічного процесу, виконана на одному робочому місці одним або групою робітників. оздоблення виробів з дерева.

Панель (з *німецької*) – **частина**. Деталь, на передній частині якої кріпляться прилади для контролю та керування.

Параметр (з *грецької*) – **вимірювальний**. Величина, яка характеризує пристрій, його певні властивості, режим роботи.

Пасатижі (з *французької*) – **прохід і стержень**. Електромонтажний інструмент.

Патрон (з *латинської*) – **захисник**. Пристосування для закріплення електричної лампи.

Педаль (з *французької*) – **ножний**. Важіль, який приводиться в рух ногою.

Підприємець – це суб'єкт, який поєднує в собі новаторські, комерційні та організаторські здібності для пошуку і розвитку нових видів і методів виробництва, а також нових благ, якостей та сфер застосування капіталу.

Підприємництво – це самостійна, ініціативна, систематична діяльність господарюючих суб'єктів з виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, яка здійснюється на власний ризик з метою одержання прибутку або власного доходу.

План (з латинської) –**рівний, плоский**. Порядок виконання роботи під час технологічного процесу.

Плита (з грецької) – прямокутна колона.

Пневматичний (з грецької) – вітер, повівання.

Машина, яка працює за допомогою стиснутого повітря.

Політехнічний (з грецької) – мистецтво, майстерність. Ознайомлення з теорією та практикою головних галузей виробництва.

Політура (з французької) – поліровка, оздоблення. Рідкий лак, спиртовий розчин

смола для кінцевої обробки лакованих виробів з дерева, надання їм блиску.

Помпа (з французької) – **насос** для нагнітання та викачування рідини або газу.

Потреба – необхідність у чому-небудь, яка має конкретне вираження.

Прес (з латинської) – **давити**. Машина, що створює тиск для стискання речовини з метою зміни її форми.

Приватне підприємство – це підприємство, яке засноване на власності фізичної особи і набуває статусу юридичної особи.

Призма (з грецької) – **розпилене**.

Принцип (з латинської) – **основа, початок**.

Прогрес (з латинської) – **вперед, розвиток.**

Перехід до складніших технологій.

Продукт (з латинської) – **вироблений, створений.**

Предмет, виріб, створений в результаті людської праці.

Продукт –це характеристика товару, його споживчих якостей, що цікавлять покупця.

Проект (з латинської) – **вперед.** Розроблена технологічна документація для виготовлення продукції.

Просування – інформування покупців про товари і послуги, фірму, що їх виробляє або надає.

Профіль (з французької) – **вигляд збоку**. Форма перерізу металів.

Пуансон (з французької) – **випуклість**. Пристрій для холодної штамповки металів.

Пульверизатор (з латинської) – **пил**. Прилад для розпилювання фарби повітрям.

Пунктир (з латинської) – **крапка**. Лінія з крапок розміщених поряд.

Рашпіль (з німецької) – скребти. Напилек з крупною насічкою.

Рейер (з голландської) – переміщатися, рухатися. Різальний інструмент для чорнового обточування заготовок на токарному верстаті.

Рейсмус – складений з двох німецьких слів, що в перекладі означають **креслити і міра**. Розміточний інструмент для нанесення паралельних рисок.

Реле (з французької) – **зміна коней**. Електромеханічний прилад який реагує на зміну параметрів приладу розмикаючи,

або замикаючи відповідні ланки електричного кола. Застосовується для систем автоматики.

Рентабельність – показник, що характеризує прибутковість або збитковість окремих видів продукції.

Ресурси (з французької) – запаси.

Ринок – це обмін, який здійснюється за законами товарного виробництва й обігу.

Робот – від чеського *робота* – рабська праця, придумане чеським письменником Карелом Чапеком (1890 – 1938). У нього воно означало «знавець своєї справи».

Рулетка (*з французької*) – **крутити, обертати.**

Довга стрічка із сталі або з тканини, розділена на сантиметри, дюйми. Намотана на валик в футлярі використовується для вимірювання.

Рулон (*з французької*) – **котити, скручувати.**

Форма зберігання дроту, шпалери.

Санітарний (з латинської) – **здоров`я**. Сукупність практичних заходів направлених на покращення гігієнічних вимог.

Символ (з грецької) – **ознака, прикмета**. Речовий, графічний знак, який є умовним позначенням якогось поняття.

Симетрія (з грецької) – **пропорційне**. Розміщення точок відносно прямої, при якому кожні дві точки, перпендикулярні одна до одної та знаходяться на однаковій відстані, при згинанні фігури по осьовій лінії одна половина фігури накладається на іншу.

Синтетичний (з грецької) – з`єднання. Матеріали отримані штучно із простих з`єднань (нейлон, орлон, капрон, лавсан.)

Система оподаткування – сукупність податків, зборів, інших обов`язкових платежів до бюджету, внесків у державні цільові фонди, що стягуються в установленому порядку.

Сифон (з грецької) – **трубка**. Зігнута трубка з колінами різної довжини для переливання рідини з верхнього резервуара в нижній, коли частина труби знаходиться вище обох резервуарів.

Спиральний (з латинської) – вигин, закрут. Дріт закручений у вигляді витків навколо стержня.

Сталь (з німецької) – **різець**. Сплав заліза з вуглецем, який використовується як конструкційний матеріал в машинобудуванні, будівництві.

Стамеска (з німецької) – **довбаюче залізо**. Ручний різальний теслярський інструмент для видовбування отворів, гнізд і пазів прямокутної форми.

Стаціонарний (з латинської) – **нерухомий**.

Нерухома, жорстко закріплена основа машин споруд.

Стека (з *англійської*)—тоненька паличка.

Пристрій, який використовується при виготовленні виробів з глини.

Страхування – це формування грошових фондів та їх використання на відшкодування збитків у разі непередбачених випадків, а також на допомогу громадянам у певні періоди життя.

Струбцина (з *німецької*) – гвинтовий зажим.

Пристрій, за допомогою якого фіксуються деталі.

Структура (з *латинської*) – побудова. Взаємне розміщення складових частин конструкційних матеріалів, пристроїв та механізмів.

Сферичний (з грецької) – **куля**. Поверхня, яка має опуклу форму.

Схема (з грецької) – **образ, вигляд**. Креслення, на якому зображено взаємне розміщення складових частин механізмів, електричних деталей.

Таблиця (з польської) -- **дошка**. Упорядкований перелік предметів.

Тампон (з французької) – **пробка**. Пристрій призначений для нанесення прозорого оздоблення на вироби з деревини.

Тарний (з арабського) – **товарна упаковка**. Упаковка для транспортування виробів.

Текстура (з латинської) – **тканина, будова**. Природний малюнок деревини.

Температура (з латинської) - **збалансованість**. Величина, яка характеризує тепловий стан речовини.

Термін (з латинської) – **межа, кордон**. Слова, які характеризують технічні поняття.

Термообробка (з грецької) – **обробка з нагріванням**. Обробка металів за допомогою високих температур з метою покращення їх властивостей.

Технології (з латинської) – **майстерність**. Сукупність знань про способи проведення виробничих процесів, при яких проходять якісні зміни оброблюваних об'єктів.

Типовий (з грецької) – **відбиток, зразок**. Об'єкт виділений за певними признаками.

Товар – це продукт праці, який задовольняє певну потребу людини і виготовлений з метою обміну.

Товарне виробництво – це тип господарювання, при якому продукти праці виробляються відокремленими господарчими суб'єктами для задоволення не власних, а суспільних потреб шляхом купівлі-продажу цих продуктів, що стають поваром.

Тольовий (з французької) – листове залізо.

Торшер (з *французької*) – **смолоскип.**

Освітлювальний прилад на високій підставці, яка стоїть на полу.

Транспортний (з *латинської*) – **перевозити.**

Машини призначені для переміщення вантажів на значні відстані.

Транспортуючий (з *латинської*) – **переносити.**

Машини, які застосовують для переміщення вантажів, при якому машина не переміщається.

Трансформатор (з *латинської*) – **перетворювати.**

Прилад для збільшення

або зменшення електричної напруги змінного струму.

Трубна (з французької) – дірка.

Універсальний (з латинської)—загальний.

Верстат, який може виготовляти різноманітні деталі без заміни технологічного обладнання.

Фактура (з латинської) – **будова**. Особливості будови матеріалів.

Фанера (з французької) – **накладати**.
Пиломатеріал, виготовлений шляхом склеювання шпону.

Фаска (з французької) – **грань**. Скошена частина гострого ребра на металевих виробах.

Фасонний (з французької) – **крій, модель, зразок**.
Зроблений за певним зразком.

Фермерське господарство - є формою підприємництва громадян, які виявили

бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію.

Фірма – це підприємство, організація, установа, яка здійснює господарську діяльність з метою отримання прибутку. Фірмою можуть бути представлені індивідуальні підприємці та їх об'єднання.

Флюс (з німецької) – **течія**. Матеріал, який вводиться в шихту при виплавці металу для утворення відповідних шлаків металу.

Форма (з латинської) – **вигляд, образ**. Пристрій, який використовують для відливання металевого профілю.

Фрамуга (з польської) – **ніша**. Верхня створка вікна або дверей.

Фреза (з французької) – **суниця**. Багатолезовий інструмент для обробки матеріалів.

Фурнітура (з французької) – **забезпечувати**.

Допоміжні матеріали, які використовують в виробництві.

Ціна – сума грошей яку споживач готовий платити за товар чи послугу. Ціни поділяються на оптові та роздрібні, цінові залишки тощо.

Шаблон (з німецької) – зразок. Зразок, по якому виготовляють вироби при масовому виробництві.

Шарнір (з латинської) – дверна петля. Рухоме з'єднання двох деталей, яке може допускати обертання.

Шерхебель (з німецької) – рубанок для грубого різання.

Шип (з німецької) – середня частина. Елемент для з'єднання дерев'яних деталей.

Шкант (з французької) – круглий шип.

Шліфування (з німецької) – точити, полірувати.

Кінцева обробка деталей.

Шліц (з німецької) – щілина, паз, розріз.

Шлямбур – походить від двох німецьких слів, що означають **бити і свердло**.

Шпатель (з німецької) – **лопатка**. Інструмент для змішування красок, мастик.

Шпилька (з голландської) – **гостряк**. Вид різьбового з'єднання.

Шпindelь (з німецької) –**веретено**. Вал обертання верстатів, на кінці якого кріпиться різальний інструмент.

Шпонка (з німецької) – тріска, підкладка. Деталь, яка служить для закріплення деталей на валах.

Штабель (з німецької) – місце складання.

Штамп (з німецької) – печатка.

Штангенциркуль – складається з німецького слова **штанге** – жердина, стержень, і латинського **ціркулус** – круг. Термін означає стержень для вимірювання круга.

Штепсельна (з німецької) – пробка.

Штрих (з німецької) – лінія, риска.

Шуруп (з німецької) – гвинт.